

La millor commemoració de l'Onze de Setembre, consisteix en igualar en patriotisme els màrtirs d'aquell temps.

L' IDEAL

FRANQUEIG CONCERTAT

(Segona època) Any II-Núm. 81 Setmanari afiliat a l'Esquerra Republicana de Catalunya Preu 15 cèntims
LLEIDA, divendres 10 de setembre de 1937. Redacció i Administració: Blondel, 60. Telèfon 1221

El moment Internacional

Avui, a Ginebra.--França i Anglaterra.--La delegació espanyola.--Una virada?

El desacreditat organisme rector de la vida internacional inaugura avui les tasques d'una de les seves reunions periòdiques. Aquella S. de les N., concebuda per l'ànima generosa i humana de Wilson, moments després de liquidar-se la tragèdia de la gran guerra, i que havia de fer-ne impossible cap més, ha estat la gran desil·lusió dels homes liberals de tot el món. De la seva fundació ençà no hi ha hagut un moment de pau entre els pobles car el canó no ha deixat de tronar en un o altre lloc de la terra.

Avui en dia la seva inutilitat s'ha fet tan palesa que, pel que toca a la seva missió essencial, la de resoldre pacíficament els conflictes internacionals, és com si no existís. Els pobles dominats per mentalitats cessaristes ja saben que poden fer, impunement, el que els dongui la gana. Parlin, amb demostrativa eloqüència, el rearmament d'Alemanya, els constants conflictes d'extrem orient, la liquidació d'Abissínia, i ara, per a fer vessar la mesura, la indignitat de tracte a que ha estat sotmesa Espanya, que ha de veure esbocinat el seu territori per hosts estrangeres, en vulneració horrible i flagrant de totes les lleis i convencions internacionals.

Doncs, és inútil dir que cap il·lusió no desperta en nosaltres la reunió periòdica de la S. de N., car si donats els nombrosos motius d'intervenció directa que fins ara han existit, no s'ha volgut veure res, què podem esperar? L'esperit justicier i romàntic de Wilson és absent de Ginebra, i ara hi prevalen els homes de negocis de la City, en funcions de governants, més atents a conservar la placidesa egoïsta del seu imperi, que a salvar el poc que resta de la vella civilització.

L'hora present ens ha deparat decepcions enormes. Una d'elles ha estat la indiferència del proletariat universal davant d'un problema com el d'Espanya, que és específicament seu. Declaracions platòniques, que a res no comprometen, tantes com volgueu. Però posar en joc la seva força enorme en els països on poden exercir-la, ni par-

lar-ne. Llevat de Rússia i Mèxic, aquesta és l'hora que, fora d'alguna escaducera moneda recaptada en algun míting, els espanyols que defensen una causa que és no sols seva, ans de tots els treballadors del món, no hem percebut beneficis morals ni materials dels centenars de milions de pàries arreglats en la II i III Internacional. És un fenomen aclaparadorament alligador que no arribem a comprendre... o potser el comprenem massa. L'altra decepció, de tant o més volum que la precedent, consisteix en l'actitud de les potències democràtiques. Quan, als pocs mesos de començada la nostra guerra, es veié clarament el joc d'Itàlia i d'Alemanya, molts de nosaltres, creguts que els pobles es deuen a la seva tradició, pensàvem que França i Anglaterra, tant per fidelitat al seu passat, com per la defensa dels propis interessos vitals, posarien a ratlla les provocacions dels Estats totalitaris, o sigui que, indirectament si es vol, ens ajudarien.

Ja ens ha vagat de convèncer-nos del nostre crassíssim error. Ni un sol moment ens hem vist assistits pels pobles que devien i podien fer-ho, i, de cada dia més, l'asfixiant isolament nostre s'accentua, en mig de la pràctica indiferència d'un món que assisteix al terrible drama d'Ibèria, que no sols defensa heròicament el seu sol, ans combat per una concepció altíssima de la vida, pels interessos de la civilització, patrimoni de tots els homes i els pobles.

El fet és tan greu que obliga a mirar-lo amb els ulls ben oberts i a pensar-hi amb les potències ben desperdes. Sí, Anglaterra és un poble reclòs en el seu egoïsme; França, un poble temorenc, tot just cicatritzades les ferides de l'última guerra. Però, és prou, això, per explicar la seva abstenció, que posa en perill la seva posició en el món i fins la seva seguretat futura? No hi haurà altres motius que aquells, insuficients a totes llums per a explicar l'apartament d'aqueixes nacions, que, mesos enllà, amb un sol

gest d'energia, haurien fet recular l'urpa del feixisme que, a pretext d'Espanya, vol convertir Europa en camp abonat dels seus deliris imperialistes? Déu haver-hi quelcom més...

Déu haver-hi, en tenim la convicció plena, que l'atmosfera interior d'Espanya durant els primers mesos de guerra, no era la més apropiada per a fer creure a França i a Anglaterra que, de triomfar nosaltres, els lleials al Govern de la República, serien la democràcia i la llibertat les victorioses. Els «signes exteriors» ens eren adversos. A Espanya, durant molt temps, a jutjar per la col·lecció legislativa de la Gaceta i del nostre Diari Oficial, i per l'erupció revolucionària dels Comitès, més que veure-la disposada a liquidar una guerra, semblava preocupada en una dèria de trastocament convulsioniari de tot l'aleshores existent. No era un canvi, el que des de l'exterior es contemplava a Espanya, ans un total capgirament de tots els valors, un volcà en erupció. Les nostres pensades genials, que hom volia realitzar en dies o mesos, deixaven enrera totes les experiències més agosarades, fins aquelles que, com a Rússia, han necessitat lustres per arribar als inicis de una incipient realització. Posats a fer, ho hem destruït tot, sense pensar que el món ens mirava, sabia perfectament el que dins nostre passava, i que cada dia ens allunyavem més de les essències liberals i democràtiques, que són les inspiradores de la política dels pobles que, d'obrar nosaltres altrament, hauríem tingut al nostre costat; però davant l'espectacle bojament revolucionari que Espanya els oferia, per no plaure al seu sentit humà, no feia més que facilitar una actitud d'abstenció d'anglesos, de francesos, i de tots els altres pobles del món que tenen la mateixa textura moral i política.

Heu-vos ací la nostra culpa, la nostra gran i ja irremediable culpa. I d'ella llevat dels sectors espanyols de tipus estrictament republicà, no s'en salva cap altre. Tots ells, en major o menor grau, seran demà en el judici històric,

per les seves demasies, pel seu furor iconoclasta, els responsables de l'isolament nostre, de l'apartament de la nostra pugna cruel per part de tots els pobles democràtics de la terra, i fins de les innúmeres masses treballadores escampades per tot el món.

Voleu creure que d'haver-se limitat els espanyols a xafar la rebel·lió militar, sense abandonar la significació de la seva trajectòria política, aqueix abandó per part de les potències democràtiques s'hauria produït? No ho creiem pas. Però les impaciències dels incurables i sectaris teoritzadors han actuat de màquina pneumàtica de la nostra asfíxia internacional. El fet que la revolució militar era alentada per l'Església, el feudalisme de la terra, l'alta banca i el diner corruptor, eren motiu suficient per a que, inexorablement, guanyada la guerra, haguéssim de desaparèixer, com a mida de salut pública. Això estava en la consciència de tots. Però no, no era prou als ulls dels que, emportats per una fol·la cursa, jugaven a qui faria un pinyol més alt. Calia col·lectivitzar, socialitzar, estafitar, no sols la gran propietat, la banca i els serveis públics, sinó fins les tisores del sastre i la pedra de l'esmolet, en experiències que han tocat el fracàs més estrepitos i han mort la nostra economia per un grapat de generacions. Ací s'ha expropiat tot, especialment a Catalunya, a profit de quatre indocumentats, sense cap indemnització, fins allò que era l'estalvi honradament acumulat pel treball d'una família, en una colla de generacions.

Era això—i altres horribles coses!—el que ens calia per a crear una atmosfera de simpatia, per a polaritzar cap a nosaltres l'atenció benevolent de les potències democràtiques, que si veïen legítim un avanç considerable en el camp social a Espanya, no podien admetre traciè amb peril·losos deliris?

Diguem-ho cruament: els revolucionaris a tot drap i a ple pulmó, ens han fet un mal tan gran, que potser és incurable. Parleu amb gent d'esque-

(Segueix a la 2.ª plana)